

|| ಓಂ ಓಂ ನಮೋ ನಾರಾಯಣಾಯ || ಶ್ರೀ ವೇದವ್ಯಾಸಾಯ ನಮಃ ||
ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನ ವೇದವ್ಯಾಸ ವಿರಚಿತ

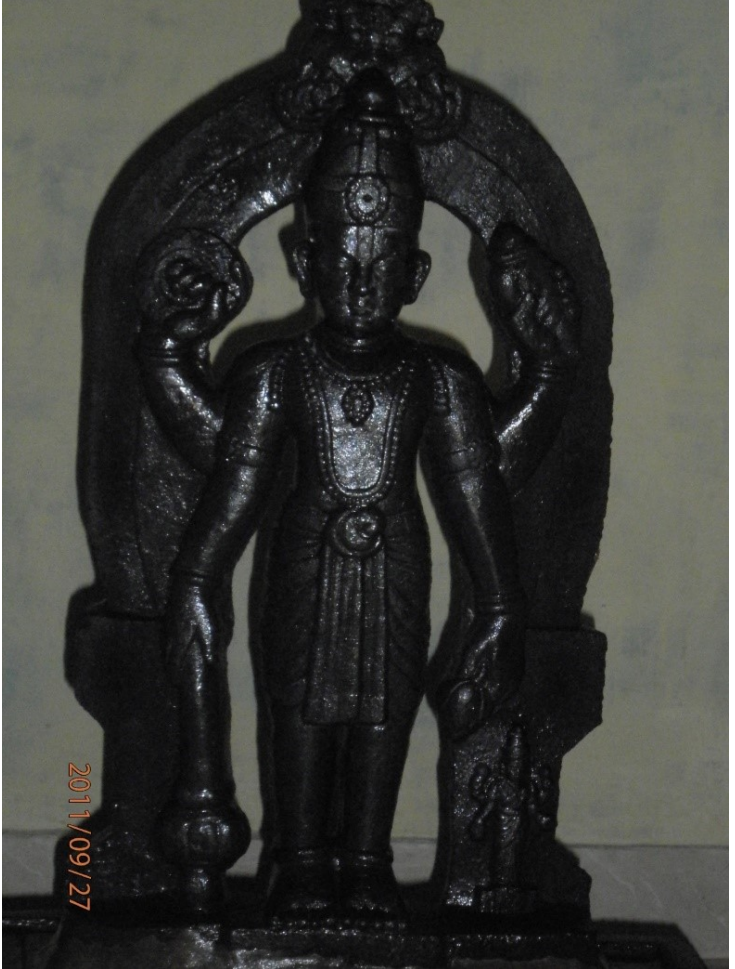
ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತ

ಮಹಾಪ್ರಸ್ಥಾನಿಕ ಪರ್ವ

ಮೂಲ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಸರಳ ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದ

ಬನದಕೊಪ್ಪದ ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ದೇವರು

ಪಾಂಡವಪ್ರವ್ರಜನ

ಹಸ್ತಿನಾಪುರದಲ್ಲಿ ಪರಿಕ್ಷಿತನನ್ನು ಅಭಿಷೇಕಿಸಿ ಪಾಂಡವರು ದ್ರೌಪದಿಯೊಂದಿಗೆ ವಲ್ಕಲಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಮಹಾಪ್ರಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದು (೧-೨೬). ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಅಗ್ನಿಯು ತಡೆದು ಗಾಂಡೀವ-ಬತ್ತಳಿಕೆಗಳನ್ನು ವಿಸರ್ಜಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಲು ಅರ್ಜುನನು ಅವುಗಳನ್ನು ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ವಿಸರ್ಜಿಸಿದ್ದು (೨೨-೪೪).

17001001 ಜನಮೇಜಯ ಉವಾಚ|

17001001a ಏವಂ ವೃಷ್ಟ್ಯಂಧಕಕುಲೇ ಶ್ರುತ್ವಾ ಮೌಸಲಮಾಹವಮ್|

17001001c ಪಾಂಡವಾಃ ಕಿಮಕುರ್ವಂತ ತಥಾ ಕೃಷ್ಣೇ ದಿವಂ ಗತೇ||

ಜನಮೇಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ವೃಷ್ಟಿ-ಅಂಧಕ ಕುಲಗಳಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ನಡೆದ ಮುಸುಲ ಯುದ್ಧದ ಕುರಿತು ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣನು ದಿವಂಗತನಾದುದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಪಾಂಡವರು ಏನು ಮಾಡಿದರು?”

17001002 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

17001002a ಶ್ರುತ್ವೈವ ಕೌರವೋ ರಾಜಾ ವೃಷ್ಟೀನಾಂ ಕದನಂ ಮಹತ್|

17001002c ಪ್ರಸ್ಥಾನೇ ಮತಿಮಾಧಾಯ ವಾಕ್ಯಮರ್ಜುನಮಬ್ರವೀತ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ವೃಷ್ಟಿಗಳ ಮಹಾ ಕದನದ ಕುರಿತು ಕೇಳುತ್ತಲೇ ಕೌರವ ರಾಜನು ಪ್ರಸ್ಥಾನದ ಕುರಿತು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ

ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಇಂತೆಂದನು:

17001003a ಕಾಲಃ ಪಚತಿ ಭೂತಾನಿ ಸರ್ವಾಣ್ಯೇವ ಮಹಾಮತೇ|

17001003c ಕರ್ಮನ್ಯಾಸಮಹಂ ಮನ್ಯೇ ತ್ವಮಪಿ ದ್ರಷ್ಟುಮರ್ಹಸಿ||

“ಮಹಾಮತೇ! ಕಾಲವು ಸರ್ವ ಭೂತಗಳನ್ನೂ ಬೇಯಿಸುತ್ತದೆ.

ಕರ್ಮನ್ಯಾಸಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ನೀನೂ ಕೂಡ ಇದರ ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.”

17001004a ಇತ್ಯುಕ್ತಃ ಸ ತು ಕೌಂತೇಯಃ ಕಾಲಃ ಕಾಲ ಇತಿ ಬ್ರುವನ್|

17001004c ಅನ್ವಪದ್ಯತ ತದ್ವಾಕ್ಯಂ ಭ್ರಾತುರ್ಜ್ಯೇಷ್ಠಸ್ಯ ವೀರ್ಯವಾನ್||

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ವೀರ್ಯವಾನ್ ಕೌಂತೇಯನು “ಕಾಲವೇ ಕಾಲ!”

ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಭ್ರಾತರನ ಆ ಮಾತನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡನು.

17001005a ಅರ್ಜುನಸ್ಯ ಮತಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಭೀಮಸೇನೋ ಯಮೌ ತಥಾ|

17001005c ಅನ್ವಪದ್ಯಂತ ತದ್ವಾಕ್ಯಂ ಯದುಕ್ತಂ ಸವ್ಯಸಾಚಿನಾ||

ಅರ್ಜುನನ ಮತವನ್ನು ಅರಿತ ಭೀಮಸೇನ ಮತ್ತು ಯಮಳರು

ಸವ್ಯಸಾಚಿಯು ಆಡಿದ ಆ ಮಾತನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು.

17001006a ತತೋ ಯುಯುತ್ಸುಮಾನಾಯ್ ಪ್ರವ್ರಜನ್ಧರ್ಮಕಾಮ್ಯಯಾ|

17001006c ರಾಜ್ಯಂ ಪರಿದದೌ ಸರ್ವಂ ವೈಶ್ಯಾಪುತ್ರೇ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

ಧರ್ಮಕಾಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಟ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ವೈಶ್ಯಾಪುತ್ರ

ಯುಯುತ್ಸುವನ್ನು ಕರೆದು ಅವನಿಗೆ ರಾಜ್ಯವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟನು.

17001007a ಅಭಿಷಿಚ್ಯ ಸ್ವರಾಜ್ಯೇ ತು ತಂ ರಾಜಾನಂ ಪರಿಕ್ಷಿತಮ್|

17001007c ದುಃಖಾರ್ತಶ್ಚಾ ಬ್ರವೀದ್ರಾಜಾ ಸುಭದ್ರಾಂ ಪಾಂಡವಾಗ್ರಜಃ||

ಸ್ವರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ರಾಜ ಪರಿಕ್ಷಿತನನ್ನು ಅಭಿಷೇಕಿಸಿ, ದುಃಖಾರ್ತನಾದ ಪಾಂಡವಾಗ್ರಜ ರಾಜನು ಸುಭದ್ರೆಗೆ ಹೇಳಿದನು:

17001008a ಏಷ ಪುತ್ರಸ್ಯ ತೇ ಪುತ್ರಃ ಕುರುರಾಜೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ|

17001008c ಯದೂನಾಂ ಪರಿಶೇಷಶ್ಚ ವಜ್ರೋ ರಾಜಾ ಕೃತಶ್ಚ ಹ||

“ಈ ನಿನ್ನ ಮಗನ ಮಗನು ಕುರುರಾಜನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಯದುಗಳಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯವನಾಗಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿರುವ ಈ ವಜ್ರನನ್ನೂ ರಾಜನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಯಾಗಿದೆ.

17001009a ಪರಿಕ್ಷಿದ್ಧಾಸ್ತಿನಪುರೇ ಶಕ್ರಪ್ರಸ್ಥೇ ತು ಯಾದವಃ|

17001009c ವಜ್ರೋ ರಾಜಾ ತ್ವಯಾ ರಕ್ಷೋ ಮಾ ಚಾಧರ್ಮೇ ಮನಃ ಕೃಥಾಃ||

ಪರಿಕ್ಷಿತನು ಹಸ್ತಿನಾಪುರದಲ್ಲಿಯೂ ಯಾದವ ವಜ್ರನು ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥದಲ್ಲಿಯೂ ರಾಜ್ಯವಾಳಲಿ. ರಾಜಾ ವಜ್ರನು ನಿನ್ನ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿರಲಿ. ಅಧರ್ಮವೆಸಗುವ ಯೋಚನೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಡ!”

17001010a ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಧರ್ಮರಾಜಃ ಸ ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ಧೀಮತಃ|

17001010c ಮಾತುಲಸ್ಯ ಚ ವೃದ್ಧಸ್ಯ ರಾಮಾದೀನಾಂ ತಥೈವ ಚ||

17001011a ಮಾತೃಭಿಃ ಸಹ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಕೃತ್ವೋದಕಮತಂದ್ರಿತಃ|

17001011c ಶ್ರಾದ್ಧಾನ್ಯುದ್ದಿಶ್ಯ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಚಕಾರ ವಿಧಿವತ್ತದಾ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಧರ್ಮಾತ್ಮ ಧರ್ಮರಾಜನು ತಾಯಿಯೊಂದಿಗೆ ಧೀಮತ
ವಾಸುದೇವನ, ವೃದ್ಧ ಸೋದರ ಮಾವನ, ರಾಮಾದಿಗಳೆಲ್ಲರನ್ನೂ
ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಶುದ್ಧೋದಕಗಳಿಂದ ಶ್ರಾದ್ಧಗಳನ್ನು
ನೆರವೇರಿಸಿದನು.

17001012a ದದೌ ರತ್ನಾನಿ ವಾಸಾಂಸಿ ಗ್ರಾಮಾನಶ್ವಾನ್ರಥಾನಪಿ|

17001012c ಸ್ತ್ರಿಯಶ್ಚ ದ್ವಿಜಮುಖ್ಯೇಭ್ಯೋ ಗವಾಂ ಶತಸಹಸ್ರಶಃ||

ದ್ವಿಜಮುಖ್ಯರಿಗೆ ರತ್ನಗಳನ್ನೂ, ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ, ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನೂ, ಕುದುರೆ-
ರಥಗಳನ್ನೂ, ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನೂ, ನೂರು ಸಾವಿರ ಗೋವುಗಳನ್ನೂ
ದಾನಮಾಡಿದನು.

17001013a ಕೃಪಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಚ ಗುರುಮರ್ಥಮಾನಪುರಸ್ಕೃತಮ್|

17001013c ಶಿಷ್ಯಂ ಪರಿಕ್ಷಿತಂ ತಸ್ಮೈ ದದೌ ಭರತಸತ್ತಮಃ||

ಆ ಭರತಸತ್ತಮನು ತನ್ನ ಗುರು ಕೃಪನನ್ನು ಧನ ಮತ್ತು
ಮಾನ್ಯತೆಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ ಅವನಿಗೆ ಪರಿಕ್ಷಿತನನ್ನು ಶಿಷ್ಯನನ್ನಾಗಿ
ಒಪ್ಪಿಸಿದನು.

17001014a ತತಸ್ತು ಪ್ರಕೃತೀಃ ಸರ್ವಾಃ ಸಮಾನಾಯ್ತ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

17001014c ಸರ್ವಮಾಚಷ್ಟ್ಯ ರಾಜರ್ಷಿಶ್ಚಿಕೀರ್ಷಿತಮಥಾತ್ಮನಃ||

ಅನಂತರ ರಾಜರ್ಷಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ತನ್ನ ಸರ್ವ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನೂ ಕರೆಯಿಸಿ
ತಾನು ಮಾಡಲು ಹೊರಟಿರುವ ಎಲ್ಲದರ ಕುರಿತು ಹೇಳಿದನು.

17001015a ತೇ ಶ್ರುತ್ವೈವ ವಚಸ್ತಸ್ಯ ಪೌರಜಾನಪದಾ ಜನಾಃ|

17001015c ಭೃಶಮುದ್ವಿಗ್ನಮನಸೋ ನಾಭ್ಯನಂದಂತ ತದ್ವಚಃ||

ಅವನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದೊಡನೆಯೇ ಪೌರ ಮತ್ತು ಜಾನಪದ ಜನರು
ತುಂಬಾ ಉದ್ವಿಗ್ನರಾಗಿ ಆ ಮಾತನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲಿಲ್ಲ.

17001016a ನೈವಂ ಕರ್ತವ್ಯಮಿತಿ ತೇ ತದೋಚುಸ್ತೇ ನರಾಧಿಪಮ್|

17001016c ನ ಚ ರಾಜಾ ತಥಾಕಾರ್ಷೀತ್ಕಾಲಪರ್ಯಾಯಧರ್ಮವಿತ್||

“ಹೀಗೆ ಮಾಡಬಾರದು ! ಕಾಲದ ಪರ್ಯಾಯವನ್ನೂ ಧರ್ಮವನ್ನೂ
ತಿಳಿದ ಯಾವ ರಾಜನೂ ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ!” ಎಂದು ಅವರು
ನರಾಧಿಪನಿಗೆ ಹೇಳಿದರು.

17001017a ತತೋಽನುಮಾನ್ಯ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಪೌರಜಾನಪದಂ ಜನಮ್|

17001017c ಗಮನಾಯ ಮತಿಂ ಚಕ್ರೇ ಭ್ರಾತರಶ್ಚಾಸ್ಯ ತೇ ತದಾ||

ಆಗ ಧರ್ಮಾತ್ಮನು ಪೌರ ಜಾನಪದ ಜನರನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿದನು.
ಅನಂತರ ಸಹೋದರರು ಹೊರಡಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದರು.

17001018a ತತಃ ಸ ರಾಜಾ ಕೌರವ್ಯೋ ಧರ್ಮಪುತ್ರೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

17001018c ಉತ್ಸ್ರಜ್ಯಾಭರಣಾನ್ಯಂಗಾನ್ವಗೃಹೇ ವಲ್ಕಲಾನ್ಯುತ||

ಆಗ ರಾಜಾ ಕೌರವ್ಯ ಧರ್ಮಪುತ್ರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಅಂಗಗಳ ಮೇಲಿದ್ದ
ಆಭರಣಗಳನ್ನು ತೆಗೆದಿಟ್ಟು ವಲ್ಕಲವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಿದನು.

17001019a ಭೀಮಾರ್ಜುನೌ ಯಮೌ ಚೈವ ದ್ರೌಪದೀ ಚ ಯಶಸ್ವಿನೀ|

17001019c ತಥೈವ ಸರ್ವೇ ಜಗೃಹುರ್ವಲ್ಕಲಾನಿ ಜನಾಧಿಪ||

ಜನಾಧಿಪ ! ಹಾಗೆಯೇ ಭೀಮಾರ್ಜುನರೂ, ಯಮಳರೂ, ಯಶಸ್ವಿನೀ ದ್ರೌಪದಿ ಎಲ್ಲರೂ ವಲ್ಕಲಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದರು.

17001020a ವಿಧಿವತ್ಕಾರಯಿತ್ವೇಷ್ಟಿಂ ನೈಷ್ಟಿಕೀಂ ಭರತರ್ಷಭ|

17001020c ಸಮುತ್ಸ್ರಜ್ಯಾಪ್ಸು ಸರ್ವೇಽಗ್ನೀನ್ವ ತಸ್ಥುರ್ನರಪುಂಗವಾಃ||

ಭರತರ್ಷಭ ! ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಅಂತ್ಯೇಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಆ ಅಗ್ನಿಗಳನ್ನು ನದಿಯಲ್ಲಿ ವಿಸರ್ಜಿಸಿ ನರಪುಂಗವರೆಲ್ಲರೂ ಹೊರಟರು.

17001021a ತತಃ ಪ್ರರುರುದುಃ ಸರ್ವಾಃ ಸ್ತ್ರಿಯೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನರರ್ಷಭಾನ್|

17001021c ಪ್ರಸ್ಥಿತಾನ್ದ್ರೌಪದೀಷಷ್ಠಾನ್ಪುರಾ ದ್ಯೂತಜಿತಾನ್ಯಥಾ||

ಬಹುಕಾಲದ ಹಿಂದೆ ದ್ಯೂತದಲ್ಲಿ ಸೋತು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ದ್ರೌಪದಿಯೊಡಗೂಡಿ ಹೊರಹೊರಟಿರುವ ಆ ನರರ್ಷಭರನ್ನು ನೋಡಿ ಸರ್ವ ಸ್ತ್ರೀಯರೂ ರೋದಿಸಿದರು.

17001022a ಹರ್ಷೋಽಭವಚ್ಚ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಭ್ರಾತೃಣಾಂ ಗಮನಂ ಪ್ರತಿ|

17001022c ಯುಧಿಷ್ಠಿರಮತಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ವೃಷ್ಟಿಕ್ಷಯಮವೇಕ್ಷ್ಯ ಚ||

ಆದರೆ ವೃಷ್ಟಿಗಳ ವಿನಾಶವನ್ನು ಕಂಡು ಮತ್ತು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಮತವನ್ನು ಅರಿತು ಆ ಸರ್ವ ಭ್ರಾತೃಗಳು ಹೊರಟಿರುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವರು ಹರ್ಷವನ್ನೂ ತಾಳಿದ್ದರು.

17001023a ಭ್ರಾತರಃ ಪಂಚ ಕೃಷ್ಣಾ ಚ ಷಷ್ಠೀ ಶ್ವಾ ಚೈವ ಸಪ್ತಮಃ|

17001023c ಆತ್ಮನಾ ಸಪ್ತಮೋ ರಾಜಾ ನಿಯಂ ಯೌ ಗಜಸಾಹ್ವಯಾತ್||

17001023E ಪೌರೈರನುಗತೋ ದೂರಂ ಸರ್ವೈರಂತಃಪುರೈಸ್ತಥಾ||

ಐವರು ಸಹೋದರರು, ಆರನೆಯವಳಾಗಿ ಕೃಷ್ಣೆ, ಮತ್ತು ಏಳನೆಯದಾಗಿ ನಾಯಿಯೊಡನೆ ರಾಜನು ಹಸ್ತಿನಾಪುರದಿಂದ ಹೊರಟನು. ಅಂತಃಪುರದವರೂ ಪೌರರೂ ಎಲ್ಲರೂ ಬಹಳ ದೂರ ಅವರನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದರು.

17001024a ನ ಚೈನಮಶಕತ್ಯಶ್ಚಿನ್ನಿವರ್ತಸ್ವೇತಿ ಭಾಷಿತುಮ್|

17001024c ನ್ಯವರ್ತಂತ ತತಃ ಸರ್ವೇ ನರಾ ನಗರವಾಸಿನಃ||

ಅವರನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಿರೆಂದು ಹೇಳಲು ಯಾರೂ ಸಮರ್ಥರಾಗದೇ ನಗರವಾಸಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಹಿಂದಿರುಗಿದರು.

17001025a ಕೃಪಪ್ರಭೃತಯಶ್ಚೈವ ಯುಯುತ್ಸುಂ ಪರ್ಯವಾರಯನ್|

17001025c ವಿವೇಶ ಗಂಗಾಂ ಕೌರವ್ಯ ಉಲೂಪೀ ಭುಜಗಾತ್ಮಜಾ||

ಕೃಪನೇ ಮೊದಲಾದವರು ಹಸ್ತಿನಾಪುರದಲ್ಲಿ ಯುಯುತ್ಸುವಿನ ಬಳಿ ಇದ್ದರು. ಕೌರವ್ಯ! ಭುಜಗಾತ್ಮಜೆ ಉಲೂಪಿಯು ಗಂಗೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಳು.

17001026a ಚಿತ್ರಾಂಗದಾ ಯಯೌ ಚಾಪಿ ಮಣಿಪೂರಪುರಂ ಪ್ರತಿ|

17001026c ಶಿಷ್ಪಾಃ ಪರಿಕ್ಷಿತಂ ತ್ವನ್ಯಾ ಮಾತರಃ ಪರ್ಯವಾರಯನ್||

ಚಿತ್ರಾಂಗದೆಯು ಮಣಿಪೂರಪುರಕ್ಕೆ ಹೋದಳು. ಉಳಿದ ಅನ್ಯ

ತಾಯಂದಿರು ಪರಿಕ್ಷಿತನನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡರು.

17001027a ಪಾಂಡವಾಶ್ಚ ಮಹಾತ್ಮಾನೋ ದ್ರೌಪದೀ ಚ ಯಶಸ್ವಿನೀ|

17001027c ಕೃತೋಪವಾಸಾಃ ಕೌರವ್ಯ ಪ್ರಯಯುಃ ಪ್ರಾಙ್ಮುಖಾಸ್ತತಃ||

ಕೌರವ್ಯ! ಮಹಾತ್ಮ ಪಾಂಡವರೂ ಯಶಸ್ವಿನೀ ದ್ರೌಪದಿಯೂ ಉಪವಾಸದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಹೋದರು.

17001028a ಯೋಗಯುಕ್ತಾ ಮಹಾತ್ಮಾನಸ್ತ್ಯಾಗಧರ್ಮಮುಪೇಯುಷಃ|

17001028c ಅಭಿಜಗ್ಮುರ್ಬಹೂನ್ನೇಶಾನ್ ಸರಿತಃ ಪರ್ವತಾಂಸ್ತಥಾ||

ಯೋಗಯುಕ್ತರಾದ ಆ ಮಹಾತ್ಮರು ತ್ಯಾಗಧರ್ಮವನ್ನನುಸರಿಸಿ ಅನೇಕ ದೇಶ-ನದೀ-ಪರ್ವತಗಳನ್ನು ದಾಟಿದರು.

17001029a ಯುಧಿಷ್ಠಿರೋ ಯಯಾವಗ್ರೇ ಭೀಮಸ್ತು ತದನಂತರಮ್|

17001029c ಅರ್ಜುನಸ್ತಸ್ಯ ಚಾನ್ವೇವ ಯಮೌ ಚೈವ ಯಥಾಕ್ರಮಮ್||

ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಮುಂದೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನ ನಂತರ ಭೀಮ, ಅರ್ಜುನನು ಅವನ ನಂತರ ಮತ್ತು ಅವನ ಹಿಂದೆ ಯಥಾಕ್ರಮವಾಗಿ ಯಮಳರು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು.

17001030a ಪೃಷ್ಠತಸ್ತು ವರಾರೋಹಾ ಶ್ಯಾಮಾ ಪದ್ಮದಲೇಕ್ಷಣಾ|

17001030c ದ್ರೌಪದೀ ಯೋಷಿತಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಾ ಯಯೌ ಭರತಸತ್ತಮ||

ಭರತಸತ್ತಮ! ಆರನೆಯವಳಾಗಿ ವರಾರೋಹೆ ಶ್ಯಾಮೆ ಪದ್ಮದಲೇಕ್ಷಣೆ ಸ್ತ್ರೀಶ್ರೇಷ್ಠೆ ದ್ರೌಪದಿಯು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಳು.

17001031a ಶ್ವಾ ಚೈವಾನುಯಯಾವೇಕಃ ಪಾಂಡವಾನ್ ಪ್ರಸ್ಥಿತಾನ್ವನೇ|

17001031c ಕ್ರಮೇಣ ತೇ ಯಯುರ್ವೀರಾ ಲೌಹಿತ್ಯಂ ಸಲಿಲಾರ್ಣವಮ್||

ಪಾಂಡವರು ವನಕ್ಕೆ ಹೊರಟಾಗ ಅವರನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಒಂಟಿ ನಾಯಿಯೂ ಹೊರಟಿತ್ತು. ಕ್ರಮೇಣವಾಗಿ ಆ ವೀರರು ಲೌಹಿತ್ಯವೆಂಬ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದರು.

17001032a ಗಾಂಡೀವಂ ಚ ಧನುರ್ದಿವ್ಯಂ ನ ಮುಮೋಚ ಧನಂಜಯಃ|

17001032c ರತ್ನಲೋಭಾನ್ಮಹಾರಾಜ ತೌ ಚಾಕ್ಷಯೌ ಮಹೇಷುಧೀ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಧನಂಜಯನು ತನ್ನ ಆ ದಿವ್ಯ ಧನುಸ್ಸು ಗಾಂಡೀವವನ್ನೂ ಎರಡು ಅಕ್ಷಯ ಭತ್ತಳಿಕೆಗಳನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಮೋಹವನ್ನಾದರೂ ನೋಡು !

17001033a ಅಗ್ನಿಂ ತೇ ದದೃಶುಸ್ತತ್ರ ಸ್ಥಿತಂ ಶೈಲಮಿವಾಗ್ರತಃ|

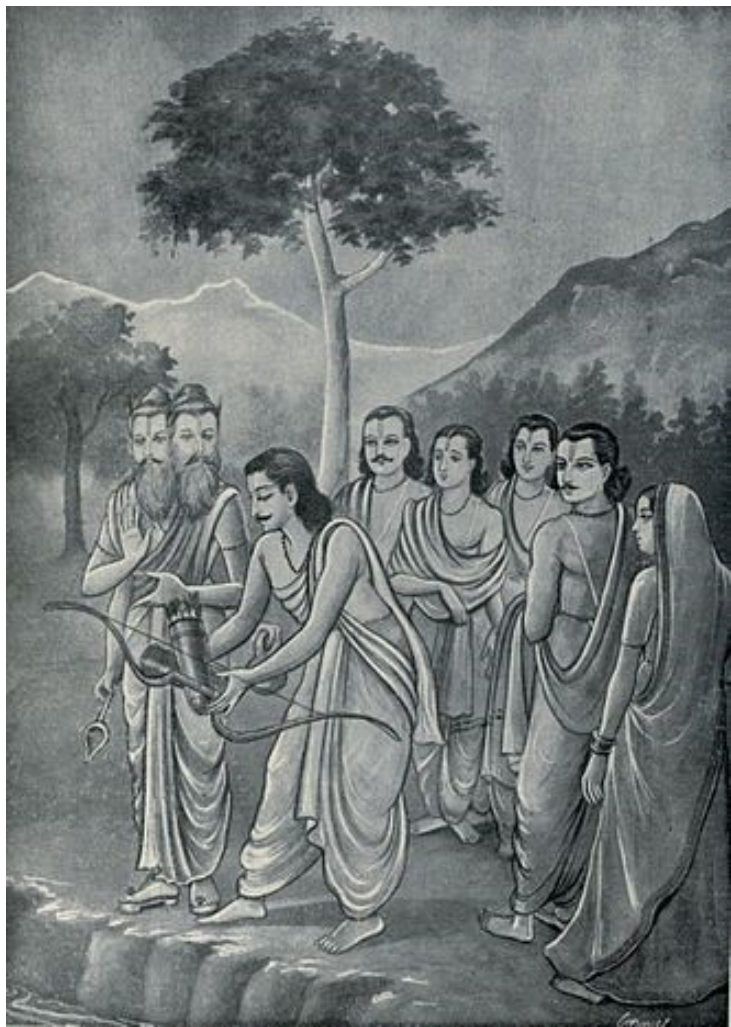
17001033c ಮಾರ್ಗಮಾವೃತ್ಯ ತಿಷ್ಠಂತಂ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪುರುಷವಿಗ್ರಹಮ್||

ಆಗ ಅವರು ಪರ್ವತದಂತಹ ಪುರುಷಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಎದಿರು ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಕಟ್ಟಿ ನಿಂತಿರುವ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರು.

17001034a ತತೋ ದೇವಃ ಸ ಸಪ್ತಾರ್ಚಿಃ ಪಾಂಡವಾನಿದಮಬ್ರವೀತ್|

17001034c ಭೋ ಭೋ ಪಾಂಡುಸುತಾ ವೀರಾಃ ಪಾವಕಂ ಮಾಂ ವಿಬೋಧತ||

ಆಗ ದೇವ ಸಪ್ತಾರ್ಚಿಯು ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಇದನ್ನು ಹೇಳಿದನು: “ಭೋ ! ಭೋ ! ವೀರ ಪಾಂಡುಸುತರೇ ! ನನ್ನನ್ನು ಪಾವಕನೆಂದು ತಿಳಿಯಿರಿ !

17001035a ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಮಹಾಬಾಹೋ ಭೀಮಸೇನ ಪರಂತಪ|

17001035c ಅರ್ಜುನಾಶ್ವಿಸುತೌ ವೀರೌ ನಿಬೋಧತ ವಚೋ ಮಮ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಮಹಾಬಾಹೋ ! ಪರಂತಪ ಭೀಮಸೇನ ! ಅರ್ಜುನ ಮತ್ತು
ವೀರ ಅಶ್ವಿನೀಸುತರೇ ! ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ !

17001036a ಅಹಮಗ್ನಿಃ ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠಾ ಮಯಾ ದಗ್ಧಂ ಚ ಖಾಂಡವಮ್|

17001036c ಅರ್ಜುನಸ್ಯ ಪ್ರಭಾವೇಣ ತಥಾ ನಾರಾಯಣಸ್ಯ ಚ||

ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠರೇ ! ನಾನು ಅಗ್ನಿಯು ! ಅರ್ಜುನ ಮತ್ತು ನಾರಾಯಣರ
ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ನಾನು ಖಾಂಡವವನ್ನು ದಹಿಸಿ ಭಸ್ಮಗೊಳಿಸಿದೆನು.

17001037a ಅಯಂ ವಃ ಫಲ್ಲನೋ ಭ್ರಾತಾ ಗಾಂಡೀವಂ ಪರಮಾಯುಧಮ್|

17001037c ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ವನಂ ಯಾತು ನಾನೇನಾರ್ಥೋಽಸ್ತಿ ಕಶ್ಚನ||

ನಿನ್ನ ಈ ಭ್ರಾತಾ ಫಲ್ಲನನು ಪರಮಾಯುಧ ಗಾಂಡೀವವನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯೇ
ಬಿಟ್ಟು ವನಕ್ಕೆ ತೆರಳಬೇಕು. ಅವನಿಗೆ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಇದರ
ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿರುವುದಿಲ್ಲ.

17001038a ಚಕ್ರರತ್ನಂ ತು ಯತ್ಕೃಷ್ಣೇ ಸ್ಥಿತಮಾಸೀನ್ಮಹಾತ್ಮನಿ|

17001038c ಗತಂ ತಚ್ಚ ಪುನರ್ಹಸ್ತೇ ಕಾಲೇನೈಷ್ಯತಿ ತಸ್ಯ ಹ||

ಮಹಾತ್ಮ ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿದ್ದ ಚಕ್ರರತ್ನವು ಆಗಲೇ ಹೊರಟು ಹೋಗಿ
ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಅವನ ಹಸ್ತವನ್ನು ಸೇರುತ್ತದೆ.

17001039a ವರುಣಾದಾಹೃತಂ ಪೂರ್ವಂ ಮಯೈತತ್ಪಾರ್ಥ ಕಾರಣಾತ್|

17001039c ಗಾಂಡೀವಂ ಕಾರ್ಮುಕಶ್ರೇಷ್ಠಂ ವರುಣಾಯೈವ ದೀಯತಾಮ್||

ಹಿಂದೆ ಅರ್ಜುನನಿಗೋಸ್ಕರ ವರುಣನಿಂದ ನಾನು ಪಡೆದಿದ್ದ ಈ ಕಾರ್ಮುಕಶ್ರೇಷ್ಠ ಗಾಂಡೀವವನ್ನು ವರುಣನಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.”

17001040a ತತಸ್ತೇ ಭ್ರಾತರಃ ಸರ್ವೇ ಧನಂಜಯಮಚೋದಯನ್|

17001040c ಸ ಜಲೇ ಪ್ರಾಕ್ಷಿಪತ್ತತ್ತು ತಥಾಕ್ಷಯೈ ಮಹೇಷುಧೀ||

ಆಗ ಅವನ ಸಹೋದರರೆಲ್ಲರೂ ಧನಂಜಯನನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸಲು ಅವನು ಮಹಾ ಧನುಸ್ಸನ್ನೂ ಹಾಗೆಯೇ ಅಕ್ಷಯ ಭತ್ತಳಿಕೆಗಳನ್ನೂ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದನು.

17001041a ತತೋಽಗ್ನಿರ್ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ತತ್ರೈವಾಂತರಧೀಯತ|

17001041c ಯಯುಶ್ಚ ಪಾಂಡವಾ ವೀರಾಸ್ತತಸ್ತೇ ದಕ್ಷಿಣಾಮುಖಾಃ||

ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ! ಆಗ ಅಗ್ನಿಯು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅಂತರ್ಧಾನನಾದನು. ಅನಂತರ ವೀರ ಪಾಂಡವರು ಅಲ್ಲಿಂದ ದಕ್ಷಿಣಾಭಿಮುಖರಾಗಿ ನಡೆದರು.

17001042a ತತಸ್ತೇ ತೂತ್ತರೇಣೈವ ತೀರೇಣ ಲವಣಾಂಭಸಃ|

17001042c ಜಗ್ಮುರ್ಭರತಶಾರ್ದೂಲ ದಿಶಂ ದಕ್ಷಿಣಪಶ್ಚಿಮಮ್||

ಭರತಶಾರ್ದೂಲ! ಆ ಸಮುದ್ರದ ಉತ್ತರ ತೀರದಿಂದ ಹೊರಟು ಅವರು ಅದರ ದಕ್ಷಿಣ-ಪಶ್ಚಿಮ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಹೋದರು.

17001043a ತತಃ ಪುನಃ ಸಮಾವೃತ್ತಾಃ ಪಶ್ಚಿಮಾಂ ದಿಶಮೇವ ತೇ|

17001043c ದದೃಶುದ್ವಾರಕಾಂ ಚಾಪಿ ಸಾಗರೇಣ ಪರಿಪ್ಲುತಾಮ್||

ಅಲ್ಲಿಂದ ಪುನಃ ಪಶ್ಚಿಮ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ತಿರುಗಿ ನಡೆದು ಅಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಹೋಗಿದ್ದ ದ್ವಾರಕೆಯನ್ನು ನೋಡಿದರು.

17001044a ಉದೀಚೀಂ ಪುನರಾವೃತ್ಯ ಯಯುರ್ಭರತಸತ್ತಮಾಃ|

17001044c ಪ್ರಾದಕ್ಷಿಣ್ಯಂ ಚಿಕೀರ್ಷಂತಃ ಪೃಥಿವ್ಯಾ ಯೋಗಧರ್ಮಿಣಃ||

ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ಆ ಯೋಗಧರ್ಮಿ ಭರತಸತ್ತಮರು ಪುನಃ ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಮಹಾಪ್ರಸ್ಥಾನಿಕೇ ಪರ್ವಣಿ

ಪಾಂಡವಪ್ರವ್ರಜನೇ ಪ್ರಥಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಹಾಪ್ರಸ್ಥಾನಿಕಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ಪಾಂಡವಪ್ರವ್ರಜನ ಎನ್ನುವ ಮೊದಲನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಭೀಮಾದಿಗಳ ಪತನ (೧-೨೬).

17002001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

17002001a ತತಸ್ತೇ ನಿಯತಾತ್ಮಾನ ಉದೀಚೀಂ ದಿಶಮಾಸ್ಥಿತಾಃ|

17002001c ದದೃಶುರ್ಯೋರ್ಗಯುಕ್ತಾಶ್ಚ ಹಿಮವಂತಂ ಮಹಾಗಿರಿಮ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ನಿಯತಾತ್ಮರೂ ಯೋಗಯುಕ್ತರೂ
ಆಗಿ ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಅವರು ಮಹಾಗಿರಿ
ಹಿಮಾಲಯವನ್ನು ಕಂಡರು.

17002002a ತಂ ಚಾಪ್ಯತಿಕ್ರಮಂತಸ್ತೇ ದದೃಶುವಾ ಲುಕಾರ್ಣವಮ್|
17002002c ಅವೈಕ್ಷಂತ ಮಹಾಶೈಲಂ ಮೇರುಂ ಶಿಖರಿಣಾಂ ವರಮ್||

ಅದನ್ನೂ ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಹೋದ ಅವರು ಮರಳಿನ
ಮರುಭೂಮಿಯೊಂದನ್ನು ನೋಡಿದರು. ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಆಚೆ
ಮಹಾಶೈಲ, ಪರ್ವತಶ್ರೇಷ್ಠ ಮೇರುವನ್ನು ನೋಡಿದರು.

17002003a ತೇಷಾಂ ತು ಗಚ್ಚತಾಂ ಶೀಘ್ರಂ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಯೋಗಧರ್ಮಿಣಾಮ್|
17002003c ಯಾಜ್ಞಸೇನೀ ಭ್ರಷ್ಟಯೋಗಾ ನಿಪಪಾತ ಮಹೀತಲೇ||

ಆ ಎಲ್ಲ ಯೋಗಧರ್ಮಿಗಳೂ ಹಾಗೆ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿರಲು,
ಯೋಗಭ್ರಷ್ಟಳಾದ ಯಾಜ್ಞಸೇನಿಯು ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದಳು.

17002004a ತಾಂ ತು ಪ್ರಪತಿತಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಭೀಮಸೇನೋ ಮಹಾಬಲಃ|
17002004c ಉವಾಚ ಧರ್ಮರಾಜಾನಂ ಯಾಜ್ಞಸೇನೀಮವೇಕ್ಷ್ಯ ಹ||

ಹಾಗೆ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದ ಯಾಜ್ಞಸೇನಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಮಹಾಬಲ
ಭೀಮಸೇನನು ಧರ್ಮರಾಜನಿಗೆ ಇಂತೆಂದನು:

17002005a ನಾಧರ್ಮಶ್ಚ ರಿತಃ ಕಶ್ಚಿದ್ರಾಜಪುತ್ರಾ ಪರಂತಪ|
17002005c ಕಾರಣಂ ಕಿಂ ನು ತದ್ರಾಜನ್ಯತ್ಯುಷ್ಟಾ ಪತಿತಾ ಭುವಿ||

“ಪರಂತಪ! ರಾಜಪುತ್ರಿಯು ಎಂದೂ ಅಧರ್ಮದಿಂದ
ನಡೆದುಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ರಾಜನ್! ಆದರೂ ಕೃಷ್ಣೆಯು ಏಕೆ ಬಿದ್ದಳು?”

17002006 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

17002006a ಪಕ್ಷಪಾತೋ ಮಹಾನಸ್ಯಾ ವಿಶೇಷೇಣ ಧನಂಜಯೇ|

17002006c ತಸ್ಮೈತತ್ಪಲಮದ್ವೈಷಾ ಭುಂಕ್ತೇ ಪುರುಷಸತ್ತಮ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಧನಂಜಯನಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಇವಳು
ಪಕ್ಷಪಾತವಿತ್ತು. ಪುರುಷಸತ್ತಮ! ಅದರ ಫಲವನ್ನೇ ಇಂದು ಅವಳು
ಅನುಭವಿಸಿದ್ದಾಳೆ.”

17002007 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

17002007a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ನವೇಕ್ಷ್ಮ್ಯನಾಂ ಯಯೌ ಧರ್ಮಸುತೋ ನೃಪಃ|

17002007c ಸಮಾಧಾಯ ಮನೋ ಧೀಮಾನ್ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಪುರುಷರ್ಷಭಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಅವಳನ್ನು ನೋಡದೇ
ಧರ್ಮಸುತ ನೃಪ ಧೀಮಾನ್ ಧರ್ಮಾತ್ಮ ಪುರುಷರ್ಷಭನು
ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮುಂದೆ ಹೋದನು.

17002008a ಸಹದೇವಸ್ತತೋ ಧೀಮಾನ್ನಿಪಪಾತ ಮಹೀತಲೇ|

17002008c ತಂ ಚಾಪಿ ಪತಿತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಭೀಮೋ ರಾಜಾನಮಬ್ರವೀತ್||

ಅನಂತರ ಧೀಮಾನ್ ಸಹದೇವನು ಮಹೀತಲದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದನು. ಅವನೂ
ಬಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡ ಭೀಮನು ರಾಜನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

17002009a ಯೋಽಯಮಸ್ಮಾಸು ಸರ್ವೇಷು ಶುಶ್ರೂಷುರನಹಂಕೃತಃ|

17002009c ಸೋಽಯಂ ಮಾದ್ರವತೀಪುತ್ರಃ ಕಸ್ಮಾನ್ನಿಪತಿತೋ ಭುವಿ||

“ಇವನು ಅಹಂಕಾರವಿಲ್ಲದೇ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಶುಶ್ರೂಷೆಮಾಡಿದನು. ಏಕೆ ಈ ಮಾದ್ರವತೀಪುತ್ರನು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದಾನೆ?”

17002010 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

17002010a ಆತ್ಮನಃ ಸದೃಶಂ ಪ್ರಾಜ್ಞಂ ನೈಷೋಽಮನ್ಯತ ಕಂ ಚನ|

17002010c ತೇನ ದೋಷೇಣ ಪತಿತಸ್ತಸ್ಮಾದೇಷ ನೃಪಾತ್ಮಜಃ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಇವನು ತನಗೆ ಸಮಾನ ಪ್ರಾಜ್ಞನು ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದನು. ಆ ದೋಷದಿಂದಲೇ ಈ ನೃಪತಾತ್ಮಜನು ಬಿದ್ದಿದ್ದಾನೆ.”

17002011 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

17002011a ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ತು ಸಮುತ್ಸ್ರಜ್ಯ ಸಹದೇವಂ ಯಯೌ ತದಾ|

17002011c ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಸಹ ಕೌಂತೇಯಃ ಶುನಾ ಚೈವ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಸಹದೇವನನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು ಸಹೋದರರು ಮತ್ತು ನಾಯಿಯೊಂದಿಗೆ ಕೌಂತೇಯ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಮುಂದುವರೆದನು.

17002012a ಕೃಷ್ಣಾಂ ನಿಪತಿತಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಹದೇವಂ ಚ ಪಾಂಡವಮ್|

17002012c ಆತೋರ್ ಬಂಧುಪ್ರಿಯಃ ಶೂರೋ ನಕುಲೋ ನಿಪಪಾತ ಹ||

ಕೃಷ್ಣ ಮತ್ತು ಪಾಂಡವ ಸಹದೇವರು ಬಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಆರ್ತನಾದ
ಬಂಧುಪ್ರಿಯ ಶೂರ ನಕುಲನೂ ಬಿದ್ದನು.

17002013a ತಸ್ಮಿನ್ನಿಪತಿತೇ ವೀರೇ ನಕುಲೇ ಚಾರುದರ್ಶನೇ|

17002013c ಪುನರೇವ ತದಾ ಭೀಮೋ ರಾಜಾನಮಿದಮಬ್ರವೀತ್||

ಆ ಸುಂದರ ವೀರ ನಕುಲನು ಬೀಳಲು ಭೀಮನು ಪುನಃ ರಾಜನಿಗೆ
ಹೇಳಿದನು:

17002014a ಯೋಽಯಮಕ್ಷತಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಭ್ರಾತಾ ವಚನಕಾರಕಃ|

17002014c ರೂಪೇಣಾಪ್ರತಿಮೋ ಲೋಕೇ ನಕುಲಃ ಪತಿತೋ ಭುವಿ||

“ಈ ಭ್ರಾತನು ಧರ್ಮಾತ್ಮನಾಗಿದ್ದು ಧರ್ಮದಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪವೂ
ಚ್ಯುತನಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅಪ್ರತಿಮ
ರೂಪವಂತನಾಗಿದ್ದನು. ಅಂಥಹ ನಕುಲನು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ
ಬಿದ್ದಿದ್ದಾನೆ.”

17002015a ಇತ್ಯುಕ್ತೋ ಭೀಮಸೇನೇನ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

17002015c ನಕುಲಂ ಪ್ರತಿ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಸರ್ವಬುದ್ಧಿಮತಾಂ ವರಃ||

ಭೀಮಸೇನನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಧರ್ಮಾತ್ಮ ಸರ್ವಬುದ್ಧಿವಂತರಲ್ಲಿ
ಶ್ರೇಷ್ಠ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ನಕುಲನ ಕುರಿತು ಹೀಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿದನು:

17002016a ರೂಪೇಣ ಮತ್ಸಮೋ ನಾಸ್ತಿ ಕಶ್ಚಿದಿತ್ಯಸ್ಯ ದರ್ಶನಮ್|

17002016c ಅಧಿಕಶ್ಚಾಹಮೇವೈಕ ಇತ್ಯಸ್ಯ ಮನಸಿ ಸ್ಥಿತಮ್||

“ರೂಪದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸಮನಾಗಿರುವವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲವೆಂದೂ,
ರೂಪದಲ್ಲಿ ತಾನೊಬ್ಬನೇ ಅಧಿಕನೆಂದೂ ಇವನ ನಂಬಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು.

17002017a ನಕುಲಃ ಪತಿತಸ್ತಸ್ಮಾದಾಗಚ್ಚ ತ್ವಂ ವೃಕೋದರ|

17002017c ಯಸ್ಯ ಯದ್ವಿಹಿತಂ ವೀರ ಸೋಽವಶ್ಯಂ ತದುಪಾಶ್ಚತೇ||

ಆದುದರಿಂದ ನಕುಲನು ಬಿದ್ದಿದ್ದಾನೆ. ಬಾ ವೃಕೋದರ! ವೀರ!
ಯಾರಿಗೆ ಏನು ವಿಧಿವಿಹಿತವಾಗಿದೆಯೋ ಅದನ್ನು ಅವನು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ
ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ!”

17002018a ತಾಂಸ್ತು ಪ್ರಪತಿತಾನ್ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪಾಂಡವಃ ಶ್ವೇತವಾಹನಃ|

17002018c ಪಪಾತ ಶೋಕಸಂತಪ್ತಸ್ತತೋಽನು ಪರವೀರಹಾ||

ಅವರು ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಪಾಂಡವ ಶ್ವೇತವಾಹನ
ಪರವೀರಹ ಅರ್ಜುನನೂ ಶೋಕಸಂತಪ್ತನಾಗಿ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದನು.

17002019a ತಸ್ಮಿಂಸ್ತು ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರೇ ಪತಿತೇ ಶಕ್ರತೇಜಸಿ|

17002019c ಮ್ರಿಯಮಾಣೇ ದುರಾಧರ್ಷೇ ಭೀಮೋ ರಾಜಾನಮಬ್ರವೀತ್||

ಆ ಶಕ್ರತೇಜಸ್ವಿ ದುರಾಧರ್ಷ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರನೂ ಸತ್ತು ಬೀಳಲು
ಭೀಮನು ರಾಜನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

17002020a ಅನೃತಂ ನ ಸ್ಮರಾಮ್ಯಸ್ಯ ಸ್ಪೈರೇಷ್ಟಪಿ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

17002020c ಅಥ ಕಸ್ಯ ವಿಕಾರೋಽಯಂ ಯೇನಾಯಂ ಪತಿತೋ ಭುವಿ||

“ಈ ಮಹಾತ್ಮನೂ ಅನೃತವಾಡಿದುದು ನನ್ನ ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಅವನು ಏಕೆ ಈ ರೀತಿಯ ವಿಕಾರನಾಗಿ ಭೂಮಿಯಮೇಲೆ ಬಿದ್ದನು?”

17002021 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

17002021a ಏಕಾಹ್ನಾ ನಿರ್ದಹೇಯಂ ವೈ ಶತ್ರುನಿತ್ಯರ್ಜುನೋಽಬ್ರವೀತ್|

17002021c ನ ಚ ತತ್ಕೃತವಾನೇಷ ಶೂರಮಾನೀ ತತೋಽಪತತ್||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಒಂದೇ ದಿನದಲ್ಲಿ ನಾನು ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಜಯಿಸುತ್ತೇನೆ!” ಎಂದು ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದ್ದನು. ಆ ಶೂರಮಾನಿನಿಯು ಹಾಗೆ ಮಾಡದೇ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಈಗ ಬಿದ್ದಿದ್ದಾನೆ.

17002022a ಅವಮೇನೇ ಧನುರ್ಗ್ರಾಹಾನೇಷ ಸರ್ವಾಂಶ್ಚ ಫಲ್ಗುನಃ|

17002022c ಯಥಾ ಚೋಕ್ತಂ ತಥಾ ಚೈವ ಕರ್ತವ್ಯಂ ಭೂತಿಮಿಚ್ಛತಾ||

ಫಲ್ಗುನನು ಧನುರ್ಧಾರಿಗಳೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಕೀಳಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದನು. ವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಬಯಸಿದವನು ತಾನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.”

17002023 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

17002023a ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಪ್ರಸ್ಥಿತೋ ರಾಜಾ ಭೀಮೋಽಥ ನಿಪಪಾತ ಹ|

17002023c ಪತಿತಶ್ಚಾ ಬ್ರವೀದ್ಭೀಮೋ ಧರ್ಮರಾಜಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಮ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ರಾಜನು ಮುಂದುವರೆಯಲು ಭೀಮನೂ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದನು. ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದ ಭೀಮನು ಧರ್ಮರಾಜ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

17002024a ಭೋ ಭೋ ರಾಜನ್ನವೇಕ್ಷಸ್ವ ಪತಿತೋಽಹಂ ಪ್ರಿಯಸ್ತವ|

17002024c ಕಿಂನಿಮಿತ್ತಂ ಚ ಪತನಂ ಬ್ರೂಹಿ ಮೇ ಯದಿ ವೇತ್ಥ ಹ||

“ಭೋ ಭೋ! ರಾಜನ್! ನಿನ್ನ ಪ್ರಿಯನಾದ ನಾನೂ ಬಿದ್ದಿದ್ದೇನೆ. ನಿನಗೆ ತಿಳಿದಿದ್ದರೆ ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದ ನಾನು ಬಿದ್ದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನೂ ಹೇಳು!”

17002025 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

17002025a ಅತಿಭುಕ್ತಂ ಚ ಭವತಾ ಪ್ರಾಣೇನ ಚ ವಿಕರ್ತಸೇ|

17002025c ಅನವೇಕ್ಷ್ಯ ಪರಂ ಪಾರ್ಥ ತೇನಾಸಿ ಪತಿತಃ ಕ್ಷಿತೌ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ನೀನು ತುಂಬಾ ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದೆ ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಶಕ್ತಿಯ ಕುರಿತು ಕೊಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಪಾರ್ಥ! ಇತರರನ್ನು ಕೀಳಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ನೀನು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದೀಯೆ!”

17002026 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

17002026a ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ತಂ ಮಹಾಬಾಹುರ್ಜಗಾಮಾನವಲೋಕಯನ್|

17002026c ಶ್ವಾ ತ್ವೇಕೋಽನುಯಯೌ ಯಸ್ತೇ ಬಹುಶಃ ಕೀರ್ತಿತೋ ಮಯಾ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಆ ಮಹಾಬಾಹುವು ತಿರುಗಿ ನೋಡದೇ ಮುಂದುವರೆದನು. ನಾನು ಮೊದಲೇ ಬಹಳವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಂತೆ ಈಗ ಆ ನಾಯಿಯೊಂದೇ ಅವನನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಮಹಾಪ್ರಸ್ಥಾನಿಕೇ ಪರ್ವಣಿ
ದ್ರೌಪದ್ಯಾದಿಪತನೇ ದ್ವಿತೀಯೋಽಧ್ಯಾಯಃ ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಹಾಪ್ರಸ್ಥಾನಿಕಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ದ್ರೌಪದ್ಯಾದಿಪತನ ಎನ್ನುವ ಎರಡನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೩

ಇಂದ್ರ-ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಸಂವಾದ

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಸಶರೀರವಾಗಿಯೇ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯಲು
ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಇಂದ್ರನೇ ಬಂದುದು; ನಾಯಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಧರ್ಮನಿಂದ
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಪರೀಕ್ಷೆ (೧-೨೨). ಇಂದ್ರ-ಯುಧಿಷ್ಠಿರರ ಸಂವಾದ (೨೩-
೩೬).

17003001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

17003001a ತತಃ ಸಂನಾದಯನ್ ಶಕ್ರೋ ದಿವಂ ಭೂಮಿಂ ಚ ಸರ್ವಶಃ|

17003001c ರಥೇನೋಪಯಯೌ ಪಾರ್ಥಮಾರೋಹೇತ್ಯಬ್ರವೀಚ್ಚ ತಮ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ತನ್ನ ರಥದಿಂದ ಭೂಮಿ-ಆಕಾಶ
ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮೊಳಗಿಸುತ್ತ ಶಕ್ರನು ಆಗಮಿಸಿ ಪಾರ್ಥನಿಗೆ “ಮೇಲೇರು!”
ಎಂದನು.

17003002a ಸ ಭ್ರಾತೃನ್ಪತಿತಾನ್ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಧರ್ಮರಾಜೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

17003002c ಅಬ್ರವೀಚ್ಛೋಕಸಂತಪ್ತಃ ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷಮಿದಂ ವಚಃ||

ಸಹೋದರರು ಬಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಧರ್ಮರಾಜ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು
ಶೋಕಸಂತಪ್ತನಾಗಿ ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷನಿಗೆ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು:

17003003a ಭ್ರಾತರಃ ಪತಿತಾ ಮೇಽತ್ರ ಆಗಚ್ಛೇಯುರ್ಮಯಾ ಸಹ|

17003003c ನ ವಿನಾ ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಸ್ವರ್ಗಮಿಚ್ಛೇ ಗಂತುಂ ಸುರೇಶ್ವರ||

“ನನ್ನ ಸಹೋದರರು ಅಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರೂ ಕೂಡ ನನ್ನೊಡನೆ
ಬರಲಿ. ಸುರೇಶ್ವರ! ಭ್ರಾತೃಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಬರಲು ನಾನು
ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ!

17003004a ಸುಕುಮಾರೀ ಸುಖಾರ್ಹಾ ಚ ರಾಜಪುತ್ರೀ ಪುರಂದರ|

17003004c ಸಾಸ್ಮಾಭಿಃ ಸಹ ಗಚ್ಛೇತ ತದ್ಭವಾನನುಮನ್ಯತಾಮ್||

ಪುರಂದರ! ಸುಕುಮಾರೀ, ಸುಖಕ್ಕೆ ಅರ್ಹಳಾದ ರಾಜಪುತ್ರಿಯೂ
ಕೂಡ ನಮ್ಮೊಡನೆ ಬರುವಂತಾಗಲೆಂದು ನೀನು ಅನುಮತಿಯನ್ನು
ನೀಡಬೇಕು!”

17003005 ಇಂದ್ರ ಉವಾಚ|

17003005a ಭ್ರಾತೃನ್ದ್ರಕ್ಷ್ಯಸಿ ಪುತ್ರಾಂಸ್ತ್ವಮಗ್ರತಸ್ತ್ರಿದಿವಂ ಗತಾನ್|

17003005c ಕೃಷ್ಣಯಾ ಸಹಿತಾನ್ಸರ್ವಾನ್ಮಾ ಶುಚೋ ಭರತರ್ಷಭ||

ಇಂದ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಗನೇ! ಮೊದಲೇ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗಿರುವ
ಕೃಷ್ಣೆಯ ಸಹಿತ ಭ್ರಾತೃಗಳೆಲ್ಲರನ್ನೂ ನೀನು ನೋಡುವೆ. ಭರತರ್ಷಭ!
ದುಃಖಿಸಬೇಡ!

17003006a ನಿಕ್ಷಿಪ್ಯ ಮಾನುಷಂ ದೇಹಂ ಗತಾಸ್ತೇ ಭರತರ್ಷಭ|

17003006c ಅನೇನ ತ್ವಂ ಶರೀರೇಣ ಸ್ವರ್ಗಂ ಗಂತಾ ನ ಸಂಶಯಃ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಅವರು ಮನುಷ್ಯದೇಹವನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇಟ್ಟು
ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ನೀನು ನಿನ್ನ ಈ ಶರೀರದಿಂದಲೇ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ
ಹೋಗುತ್ತೀಯೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ!”

17003007 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

17003007a ಅಯಂ ಶ್ವಾ ಭೂತಭವ್ಯೇಶ ಭಕ್ತೋ ಮಾಂ ನಿತ್ಯಮೇವ ಹ|

17003007c ಸ ಗಚ್ಛೇತ ಮಯಾ ಸಾರ್ಥಮಾನ್ಯಶಂಸ್ಯಾ ಹಿ ಮೇ ಮತಿಃ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಭೂತಭವ್ಯೇಶ! ಈ ನಾಯಿಯು ನಿತ್ಯವೂ
ನನ್ನ ಭಕ್ತನಾಗಿದ್ದಿತು. ಅದೂ ಕೂಡ ನನ್ನೊಡನೆ ಬರಲಿ. ಅದರ ಮೇಲೆ
ನನಗೆ ದಯಾಭಾವವುಂಟಾಗಿದೆ!”

17003008 ಇಂದ್ರ ಉವಾಚ|

17003008a ಅಮರ್ತ್ಯತ್ವಂ ಮತ್ಸಮತ್ವಂ ಚ ರಾಜನ್

ಶ್ರಿಯಂ ಕೃತ್ಸ್ಯಾಂ ಮಹತೀಂ ಚೈವ ಕೀರ್ತಿಮ್|

17003008c ಸಂಪ್ರಾಪ್ತೋಽದ್ಯ ಸ್ವರ್ಗಸುಖಾನಿ ಚ ತ್ವಂ

ತ್ಯಜ ಶ್ವಾನಂ ನಾತ್ರ ನೃಶಂಸಮಸ್ತಿ||

ಇಂದ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಇಂದು ನೀನು ನನ್ನ ಸಮನಾಗಿ

ಅಮರತ್ವವನ್ನೂ, ಶ್ರೀಯನ್ನೂ, ವಿಶಾಲ ಬೃಹತ್ಕೀರ್ತಿಯನ್ನೂ

ಸ್ವರ್ಗಸುಖಗಳನ್ನೂ ಪಡೆದಿದ್ದೀಯೆ. ಈ ನಾಯಿಯನ್ನು ತೊರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ

ಅಹಿಂಸೆಯೇನೂ ಇಲ್ಲ!”

17003009 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

17003009a ಅನಾರ್ಯಮಾರ್ಯೇಣ ಸಹಸ್ರನೇತ್ರ

ಶಕ್ಯಂ ಕರ್ತುಂ ದುಷ್ಕರಮೇತದಾರ್ಯ|

17003009c ಮಾ ಮೇ ಶ್ರಿಯಾ ಸಂಗಮನಂ ತಯಾಸ್ತು

ಯಸ್ಯಾಃ ಕೃತೇ ಭಕ್ತಜನಂ ತ್ಯಜೇಯಮ್||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಸಹಸ್ರನೇತ್ರ! ಆರ್ಯ! ಆರ್ಯನಾದವನಿಗೆ ಅನಾರ್ಯ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವುದು ದುಷ್ಕರವಾದುದು, ಅಶಕ್ಯವಾದುದು. ಭಕ್ತಜನರನ್ನು ತೊರೆದು ನಾನು ಶ್ರೀಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವಂತಾಗದಿರಲಿ!”

17003010 ಇಂದ್ರ ಉವಾಚ|

17003010a ಸ್ವರ್ಗೇ ಲೋಕೇ ಶ್ವವತಾಂ ನಾಸ್ತಿ ಧಿಷ್ಣ್ಯಮ್

ಇಷ್ಟಾಪೂರ್ತಂ ಕ್ರೋಧವಶಾ ಹರಂತಿ|

17003010c ತತೋ ವಿಚಾರ್ಯ ಕ್ರಿಯತಾಂ ಧರ್ಮರಾಜ

ತ್ಯಜ ಶ್ವಾನಂ ನಾತ್ರ ನೃಶಂಸಮಸ್ತಿ||

ಇಂದ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಧರ್ಮರಾಜ! ನಾಯಿಯ ಒಡೆಯರಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನವಿಲ್ಲ. ಅವರ ಇಷ್ಟಿ-ಯಾಗಗಳ ಪುಣ್ಯಗಳನ್ನು ಕ್ರೋಧವಶ ರಾಕ್ಷಸರು ಅಪಹರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ವಿಚಾರಿಸಿ ಕಾರ್ಯಮಾಡು. ನಾಯಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು. ಅದರಲ್ಲಿ

ಅಹಿಂಸೆಯೇನೂ ಇಲ್ಲ.”

17003011 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

17003011a ಭಕ್ತತ್ಯಾಗಂ ಪ್ರಾಹುರತ್ಯಂತಪಾಪಂ

ತುಲ್ಯಂ ಲೋಕೇ ಬ್ರಹ್ಮವಧ್ಯಾಕೃತೇನ|

17003011c ತಸ್ಮಾನ್ನಾಹಂ ಜಾತು ಕಥಂ ಚನಾದ್ಯ

ತ್ಯಕ್ಷ್ಯಾಮ್ಶೀನಂ ಸ್ವಸುಖಾರ್ಥೀ ಮಹೇಂದ್ರ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಕ್ತರನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಪಾಪವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಆ ಪಾಪವು ಬ್ರಹ್ಮವಧೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದುದಕ್ಕೆ ಸಮಾನ. ಮಹೇಂದ್ರ! ಆದುದರಿಂದ ನನ್ನ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ಇಂದು ಇದನ್ನು ನಾನು ತ್ಯಜಿಸುವುದಿಲ್ಲ!”

17003012 ಇಂದ್ರ ಉವಾಚ|

17003012a ಶುನಾ ದೃಷ್ಟಂ ಕ್ರೋಧವಶಾ ಹರಂತಿ

ಯದ್ಧತ್ತಮಿಷ್ಟಂ ವಿವೃತಮಥೋ ಹುತಂ ಚ|

17003012c ತಸ್ಮಾಚ್ಛುನಸ್ತ್ಯಾಗಮಿಮಂ ಕುರುಷ್ವ

ಶುನಸ್ತ್ಯಾಗಾತ್ಪ್ರಾಪ್ಸ್ಯೇ ದೇವಲೋಕಮ್||

ಇಂದ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ನಾಯಿಯು ನೋಡಿದ ದಾನ, ಯಜ್ಞ ಮತ್ತು ಆಹುತಿಗಳನ್ನು ಕ್ರೋಧವಶ ರಾಕ್ಷಸರು ಅಪಹರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ನಾಯಿಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸು. ನಾಯಿಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದರೆ ನಿನಗೆ ದೇವಲೋಕವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

17003013a ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಭ್ರಾತೃನ್ದಯಿತಾಂ ಚಾಪಿ ಕೃಷ್ಣಾಂ
ಪ್ರಾಪ್ತೋ ಲೋಕಃ ಕರ್ಮಣಾ ಸ್ವೇನ ವಿರ|

17003013c ಶ್ವಾನಂ ಚೈನಂ ನ ತ್ಯಜಸೇ ಕಥಂ ನು
ತ್ಯಾಗಂ ಕೃತ್ಸುಂ ಚಾಸ್ಥಿತೋ ಮುಹ್ಯಸೇಽದ್ಯ||

ವೀರ ! ಸಹೋದರರನ್ನೂ ಪತ್ನಿ ಕೃಷ್ಣೆಯನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ನಿನ್ನದೇ
ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದೀಯೆ. ಈ ನಾಯಿಯನ್ನೇಕೆ
ನೀನು ತ್ಯಜಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ? ಸರ್ವವನ್ನೂ ತ್ಯಾಗಮಾಡಿರುವ ನೀನು ಈ
ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಮೋಹಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ?”

17003014 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

17003014a ನ ವಿದ್ಯತೇ ಸಂಧಿರಥಾಪಿ ವಿಗ್ರಹೋ
ಮೃತ್ಯುರ್ಮರ್ತ್ಯೇರಿತಿ ಲೋಕೇಷು ನಿಷ್ಠಾ|

17003014c ನ ತೇ ಮಯಾ ಜೀವಯಿತುಂ ಹಿ ಶಕ್ಯಾ
ತಸ್ಮಾತ್ತ್ಯಾಗಸ್ತೇಷು ಕೃತೋ ನ ಜೀವತಾಮ್||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಮೃತರಾದ ಮನುಷ್ಯರೊಡನೆ
ಸ್ನೇಹವಾಗಲೀ ದ್ವೇಶವಾಗಲೀ ಇರಲಾರದು ಎನ್ನುವುದು ಲೋಕಗಳ
ನಿಷ್ಠೆ. ಅವರನ್ನು ಜೀವಗೊಳಿಸಲೂ ನಾನು ಶಕ್ಯನಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.
ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಅವರನ್ನು ತೊರೆದೆ. ಅವರು ಜೀವಿತವಿರುವಾಗ
ಎಂದೂ ನಾನು ಅವರನ್ನು ತೊರೆದಿರಲಿಲ್ಲ !

17003015a ಪ್ರತಿಪ್ರದಾನಂ ಶರಣಾಗತಸ್ಯ

ಸ್ತ್ರಿಯಾ ವಧೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ವಾಪಹಾರಃ|

17003015c ಮಿತ್ರದ್ರೋಹಸ್ತಾನಿ ಚತ್ವಾರಿ ಶಕ್ರ

ಭಕ್ತತ್ಯಾಗಶ್ಚೈವ ಸಮೋ ಮತೋ ಮೇ||

ಶಕ್ರ! ಶರಣಾಗತನಾದವನನ್ನು ಅವನ ಶತ್ರುವಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುವುದು, ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ವಧಿಸುವುದು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣನದ್ದನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವುದು, ಮತ್ತು ಮಿತ್ರದ್ರೋಹ ಈ ನಾಲ್ಕೂ ಭಕ್ತತ್ಯಾಗಕ್ಕೆ ಸಮವೆಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ!”

17003016 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

17003016a ತಥರ್ಮರಾಜಸ್ಯ ವಚೋ ನಿಶಮ್ಯ

ಧರ್ಮಸ್ವರೂಪೀ ಭಗವಾನುವಾಚ|

17003016c ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ ಪ್ರೀತಿಯುಕ್ತೋ ನರೇಂದ್ರಂ

ಶ್ಲಕ್ಷ್ಯವಾಕ್ಶ್ಚೈಃ ಸಂಸ್ತವಸಂಪ್ರಯುಕ್ತೈಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಧರ್ಮರಾಜನ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ನಾಯಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಧರ್ಮ ಭಗವಾನನು ಪ್ರೀತಿಯುಕ್ತನಾಗಿ ಮಧುರವಾಕ್ಯಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತಾ ಹೇಳಿದನು:

17003017a ಅಭಿಜಾತೋಽಸಿ ರಾಜೇಂದ್ರ ಪಿತುವ್ಯೌತ್ತೇನ ಮೇಧಯಾ|

17003017c ಅನುಕ್ರೋಶೇನ ಚಾನೇನ ಸರ್ವಭೂತೇಷು ಭಾರತ||

“ರಾಜೇಂದ್ರ! ಭಾರತ! ತಂದೆಯಂತೆ ಉತ್ತಮ ನಡತೆ, ಬುದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಸರ್ವಭೂತಗಳ ಮೇಲೆ ಅನುಕ್ರೋಶದಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ನಿನ್ನ ಜನ್ಮವು

ಉತ್ತಮವಾದುದು !

17003018a ಪುರಾ ದ್ವೈತವನೇ ಚಾಸಿ ಮಯಾ ಪುತ್ರ ಪರೀಕ್ಷಿತಃ|

17003018c ಪಾನೀಯಾರ್ಥೇ ಪರಾಕ್ರಾಂತಾ ಯತ್ರ ತೇ ಭ್ರಾತರೋ ಹತಾಃ||

ಪುತ್ರ ! ಹಿಂದೆ ದ್ವೈತವನದಲ್ಲಿ ನೀರಿಗಾಗಿ ನಿನ್ನ ಪರಾಕ್ರಾಂತ ಸಹೋದರರು ಹತರಾದಾಗ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದ್ದೆ.

17003019a ಭೀಮಾರ್ಜುನೌ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ಯತ್ರ ತ್ವಂ ಭ್ರಾತರಾವುಭೌ|

17003019c ಮಾತ್ರೋಃ ಸಾಮ್ಯಮಭೀಪ್ಸನ್ವೈ ನಕುಲಂ ಜೀವಮಿಚ್ಛಸಿ||

ಮಾತೆಯರಲ್ಲಿ ಸಾಮ್ಯತೆಯನ್ನು ಬಯಸಿದ ನೀನು ನಿನ್ನ ಇಬ್ಬರು ಸಹೋದರರು ಭೀಮಾರ್ಜುನರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಕುಲನು ಜೀವಿತನಾಗಲಿ ಎಂದು ಬಯಸಿದೆ.

17003020a ಅಯಂ ಶ್ವಾ ಭಕ್ತ ಇತ್ಯೇವ ತ್ಯಕ್ತೋ ದೇವರಥಸ್ವ ಯಾ|

17003020c ತಸ್ಮಾತ್ ಸ್ವರ್ಗೇ ನ ತೇ ತುಲ್ಯಃ ಕಶ್ಚಿದಸ್ತಿ ನರಾಧಿಪ||

ಈ ನಾಯಿಯು ಭಕ್ತನೆಂದು ನೀನು ದೇವರಥವನ್ನು ತೊರೆದೆ. ನರಾಧಿಪ! ಆದುದರಿಂದ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ನಿನ್ನ ತುಲ್ಯರಾದವರು ಇಲ್ಲ!

17003021a ಅತಸ್ತವಾಕ್ಷಯಾ ಲೋಕಾಃ ಸ್ವಶರೀರೇಣ ಭಾರತ|

17003021c ಪ್ರಾಪ್ತೋಽಸಿ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ದಿವ್ಯಾಂ ಗತಿಮನುತ್ತಮಾಮ್||

ಭಾರತ! ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ! ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ನಿನ್ನದೇ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷಯ ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ದಿವ್ಯ ಅನುತ್ತಮ ಗತಿಯನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತೀಯೆ."

17003022a ತತೋ ಧರ್ಮಶ್ಚ ಶಕ್ರಶ್ಚ ಮರುತಶ್ಚಾಶ್ವಿನಾವಪಿ|

17003022c ದೇವಾ ದೇವರ್ಷಯಶ್ಚೈವ ರಥಮಾರೋಪ್ಯ ಪಾಂಡವಮ್||

ಅನಂತರ ಧರ್ಮ, ಶಕ್ರ, ಮರುತರು, ಅಶ್ವಿನಿಯರು, ದೇವತೆಗಳು, ಮತ್ತು ದೇವರ್ಷಿಗಳು ಪಾಂಡವನನ್ನು ರಥಕ್ಕೆರಿಸಿದರು.

17003023a ಪ್ರಯಯಃ ಸ್ವೈರ್ವಿಮಾನೈಸ್ತೇ ಸಿದ್ಧಾಃ ಕಾಮವಿಹಾರಿಣಃ|

17003023c ಸರ್ವೇ ವಿರಜಸಃ ಪುಣ್ಯಾಃ ಪುಣ್ಯವಾಗ್ಬುದ್ಧಿಕರ್ಮಿಣಃ||

ಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ಹೋಗ ಬಲ್ಲ ಆ ಸಿದ್ಧರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ
ವಿಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣಿಸಿದರು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಶುದ್ಧರೂ, ಪುಣ್ಯರೂ
ಆಗಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಪುಣ್ಯ ಮಾತು, ಯೋಚನೆ ಮತ್ತು
ಕರ್ಮಗಳುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದರು.

17003024a ಸ ತಂ ರಥಂ ಸಮಾಸ್ಥಾಯ ರಾಜಾ ಕುರುಕುಲೋದ್ವಹಃ|

17003024c ಊರ್ಧ್ವಮಾಚಕ್ರಮೇ ಶೀಘ್ರಂ ತೇಜಸಾವೃತ್ಯ ರೋದಸೀ||

ಕುರುಕುಲೋದ್ವಹ ರಾಜನು ಆ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ತನ್ನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ
ಆಕಾಶ-ಪೃಥ್ವಿಗಳನ್ನು ಬೆಳಗಿಸುತ್ತಾ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಮೇಲೆ ಹೋದನು.

17003025a ತತೋ ದೇವನಿಕಾಯಸ್ಥೋ ನಾರದಃ ಸರ್ವಲೋಕವಿತ್|

17003025c ಉವಾಚೋಚ್ಛ್ರಿಸ್ತದಾ ವಾಕ್ಯಂ ಬೃಹದ್ವಾದೀ ಬೃಹತ್ತಪಾಃ||

ಆಗ ದೇವತೆಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಸರ್ವಲೋಕಗಳನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವ
ಮಹಾವಾದೀ ಮಹಾತಪಸ್ವೀ ನಾರದನು ಉಚ್ಛ್ರಿಸ್ತರದಲ್ಲಿ ಈ
ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು:

17003026a ಯೇಽಪಿ ರಾಜರ್ಷಯಃ ಸರ್ವೇ ತೇ ಚಾಪಿ ಸಮುಪಸ್ಥಿತಾಃ|

17003026c ಕೀರ್ತಿಂ ಪ್ರಚ್ಛಾದ್ಯ ತೇಷಾಂ ವೈ ಕುರುರಾಜೋಽಧಿತಿಷ್ಠತಿ||

“ಈ ಕುರುರಾಜನು ಈ ಮೊದಲು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಆಗಮಿಸಿದ್ದ ಅ ಎಲ್ಲ
ರಾಜರ್ಷಿಗಳ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಮರೆಸಿದ್ದಾನೆ.

17003027a ಲೋಕಾನಾವೃತ್ಯ ಯಶಸಾ ತೇಜಸಾ ವೃತ್ತಸಂಪದಾ|

17003027c ಸ್ವಶರೀರೇಣ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಂ ನಾನ್ಯಂ ಶುಶ್ರುಮ ಪಾಂಡವಾತ್||

ತನ್ನ ನಡತೆಯಿಂದ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ತೇಜಸ್ಸು ಮತ್ತು ಯಶಸ್ಸಿನಿಂದ ಇವನು ಲೋಕಗಳನ್ನೇ ತುಂಬಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಪಾಂಡವನಲ್ಲದೇ ಬೇರೆಯಾರೂ ಸ್ವಶರೀರದಿಂದ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಂಪಾದಿಸಿದುದನ್ನು ನಾನು ಕೇಳಿಲ್ಲ!”

17003028a ನಾರದಸ್ಯ ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ರಾಜಾ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್|

17003028c ದೇವಾನಾಮಂತ್ರೈಃ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಸ್ವಪಕ್ಷಾಂಶ್ಚೈವ ಪಾರ್ಥಿವಾನ್||

ನಾರದನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಧರ್ಮಾತ್ಮ ರಾಜನು ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿದ್ದ ಪಾರ್ಥಿವರಿಗೂ ವಂದಿಸಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು:

17003029a ಶುಭಂ ವಾ ಯದಿ ವಾ ಪಾಪಂ ಭ್ರಾತೃಣಾಂ ಸ್ಥಾನಮದ್ಯ ಮೇ|

17003029c ತದೇವ ಪ್ರಾಪ್ತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಲೋಕಾನನ್ಯಾನ್ನ ಕಾಮಯೇ||

“ಶುಭವಾಗಿರಲಿ ಅಥವಾ ಪಾಪದ್ದಾಗಿರಲಿ ಇಂದು ನಾನು ನನ್ನ ಸಹೋದರರು ಎಲ್ಲಿದ್ದಾರೋ ಅದೇ ಲೋಕವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ. ಬೇರಾವ ಲೋಕವನ್ನೂ ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ!”

17003030a ರಾಜ್ಞಸ್ತು ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ದೇವರಾಜಃ ಪುರಂದರಃ|

17003030c ಆನೃಶಂಸ್ಯಸಮಾಯುಕ್ತಂ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಮ್||

ರಾಜನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ದೇವರಾಜ ಪುರಂದರನು ಈ ದಯಾಯುಕ್ತ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

17003031a ಸ್ಥಾನೇಽಸ್ಮಿನ್ವಸ ರಾಜೇಂದ್ರ ಕರ್ಮಭರ್ನಿರ್ಜಿತೇ ಶುಭೈಃ|

17003031c ಕಿಂ ತ್ವಂ ಮಾನುಷ್ಯಕಂ ಸ್ನೇಹಮದ್ಯಾಪಿ ಪರಿಕರ್ಷಸಿ||

“ರಾಜನ್! ನಿನ್ನ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಗಳಿಸಿರುವ ಈ ಶುಭ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ
ವಾಸಿಸು. ಈಗಲೂ ಕೂಡ ಮಾನುಷ್ಯಕ ಸ್ನೇಹದಿಂದ
ಸೆಳೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ!

17003032a ಸಿದ್ಧಿಂ ಪ್ರಾಪ್ತೋಽಸಿ ಪರಮಾಂ ಯಥಾ ನಾನ್ಯಃ ಪುಮಾನ್ಯ ಚಿತ್|

17003032c ನೈವ ತೇ ಭ್ರಾತರಃ ಸ್ಥಾನಂ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಾಃ ಕುರುನಂದನ||

ಬೇರೆ ಯಾವ ಪುರುಷನೂ ಎಂದೂ ಗಳಿಸಿರದ ಪರಮ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು
ನೀನು ಗಳಿಸಿರುವೆ. ಕುರುನಂದನ! ನಿನ್ನ ಭ್ರಾತರಿಗೆ ಈ ಸ್ಥಾನವು
ದೊರಕಿಲ್ಲ!

17003033a ಅದ್ಯಾಪಿ ಮಾನುಷೋ ಭಾವಃ ಸ್ಪೃಶತೇ ತ್ವಾಂ ನರಾಧಿಪ|

17003033c ಸ್ವರ್ಗೋಽಯಂ ಪಶ್ಯ ದೇವರ್ಷಿನ್ಸಿದ್ಧಾಂಶ್ಚ ತ್ರಿದಿವಾಲಯಾನ್||

ನರಾಧಿಪ! ಈಗಲೂ ಮಾನುಷ ಭಾವವು ನಿನ್ನನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸುತ್ತಿವೆ. ಇದು
ಸ್ವರ್ಗ! ದೇವರ್ಷಿಗಳ ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧರ ಆಲಯವಾದ ಈ ತ್ರಿದಿವವನ್ನು
ನೋಡು!”

17003034a ಯುಧಿಷ್ಠಿರಸ್ತು ದೇವೇಂದ್ರಮೇವಂವಾದಿನಮೀಶ್ವರಮ್|

17003034c ಪುನರೇವಾಬ್ರವೀದ್ಧೀಮಾನಿದಂ ವಚನಮರ್ಥವತ್||

ದೇವತೆಗಳ ಈಶ್ವರ ಇಂದ್ರನು ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರೂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು
ಪುನಃ ಈ ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು:

17003035a ತೈರ್ವಿನಾ ನೋತ್ಸಹೇ ವಸ್ತುಮಿಹ ದೈತ್ಯನಿಬರ್ಹಣ|

17003035c ಗಂತುಮಿಚ್ಚಾಮಿ ತತ್ರಾಹಂ ಯತ್ರ ಮೇ ಭ್ರಾತರೋ ಗತಾಃ||

17003036a ಯತ್ರ ಸಾ ಬೃಹತೀ ಶ್ಯಾಮಾ ಬುದ್ಧಿಸತ್ತ್ವ ಗುಣಾನ್ವಿತಾ|

17003036c ದ್ರೌಪದೀ ಯೋಷಿತಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಾ ಯತ್ರ ಚೈವ ಪ್ರಿಯಾ ಮಮ||

“ದೈತ್ಯಸಂಹಾರೀ ! ಅವರಿಲ್ಲದೇ ನನಗೆ ಇಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಲು ಉತ್ಸಾಹವಿಲ್ಲ ! ನನ್ನ ಸಹೋದರರು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೋ ಮತ್ತು ಶ್ಯಾಮೆ, ಬುದ್ಧಿಸತ್ತ್ವ ಗುಣಾನ್ವಿತೆ, ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠೆ, ನನ್ನ ಪ್ರಿಯೆ ದ್ರೌಪದಿಯು ಎಲ್ಲಿದ್ದಾಳೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಮಹಾಪ್ರಸ್ಥಾನಿಕೇ ಪರ್ವಣಿ

ಯುಧಿಷ್ಠಿರಸ್ವರ್ಗಾರೋಹೇ ತೃತೀಯೋಽಧ್ಯಾಯಃ ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಹಾಪ್ರಸ್ಥಾನಿಕಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಸ್ವರ್ಗಾರೋಹ ಎನ್ನುವ ಮೂರನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಮಹಾಪ್ರಸ್ಥಾನಿಕ ಪರ್ವಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಹಾಪ್ರಸ್ಥಾನಿಕ ಪರ್ವವು|

ಇದುವರೆಗಿನ ಒಟ್ಟು ಮಹಾಪರ್ವಗಳು - ೧೭/೧೮,

ಉಪಪರ್ವಗಳು-೯೪/೧೦೦, ಅಧ್ಯಾಯಗಳು-೧೯೯೦/೧೯೯೫,

ಶ್ಲೋಕಗಳು-೭೩೫೯೦/೭೩೭೮೪